

5779 Sjabbat Tetsawee - Laten weten dat je er bent

In het heiligdom stond het gouden altaar. De opdracht dat te maken staat aan het einde van onze parsasja. Op dat altaar werd iedere ochtend en avond een wierookoffer - *het ketoret* - gebracht. De precieze omschrijving van dit offer staat in de sidoer. We zeggen het iedere sjabbat voor 'Aleinoe'.

Wie bracht dat wierookoffer? Dat kon door de Koheen, die daartoe was ingeloot, gebeuren. Die loterij was nodig omdat de berocho die met dit offer meekwam zo groot was, dat iedere Koheen maar één keer in zijn leven dit offer mocht brengen. Dit om jaloezie tussen de Kohaniem te voorkomen.

Maar dit offer kon ook door de Koheen Gadol gebracht worden. Het behoorde bij de privileges van de hoge priester om wanneer hij wilde het ketoret te brengen. Het is over het brengen van dit ketoret door de Koheen Gadol dat de Tora zegt: (*Sjemot 28:35*) (en de belletjes die rinkelden) 'zullen op Aharon zijn om de dienst te doen, en zijn geluid zal gehoord worden, als hij komt naar het heiligdom voor Hasjem, en als hij naar buitengaat, zodat hij niet zal sterven'.

Oftewel de Koheen Gadol die het ketoret brengt zonder de 72 belletjes aan zijn gewaad, is de doodstraf schuldig. En wij vragen ons af waarom? En waarom kon een andere Koheen datzelfde ketoret zonder die belletjes brengen?

Maar er was nog een verschil tussen het ketoret dat gebracht werd door de Koheen Gadol en een gewone Koheen. En dat was dat de Koheen Gadol alleen in het heiligdom was, zoals dat voorgeschreven is (*Wajikra 16:17*).

Een dag per jaar echter moest de Koheen Gadol zonder belletjes naar binnen. Op Jom Kippoer. Op deze dag deed hij de dienst in het heiligdom in alleen de witte kleren .

Het volgende beeld wordt door de verklaarders gebracht om een en ander te begrijpen. De Koheen Gadol als vertegenwoordiger van ons allemaal, mocht dagelijks op bezoek bij de Koning. Maar zoals het hoort, kondig je dat van te voren aan. Vandaar de 72 belletjes, die gezamenlijk toch een behoorlijk carillon waren. Maar op Jom Kippoer, als de Koheen Gadol zelf in het allerheiligste ging, werd hij - als het ware - verwacht. En waren de belletjes niet nodig.

Er is een andere verklaring.

Net zoals we weten dat op Jom Kippoer de Koheen Gadol getest werd of hij wel op deze bijzondere positie hoorde en indien niet, dat daar zelfs de dood op kon volgen, gold dat eigenlijk iedere keer dat hij ervoor koos de ketoret te brengen. Er kleefde een risico aan het privilege. Op Jom Kippoer bond men zelfs een touw aan zijn voet, mocht hij onverhoopt in het heiligdom blijven.

De rest van het jaar klonken de geluiden van de belletjes zodat iedereen wist dat hij nog leefde. De pasoek kun je dan ook zo lezen: (*Sjemot 28:35*) (en de belletjes die rinkelden) 'zullen op Aharon zijn om de dienst te doen, en zijn geluid zal gehoord worden, als hij komt naar het heiligdom voor Hasjem, en als hij naar buitengaat, *zodat – wij weten dat - hij niet is gestorven*'.

Bij een treurrede (*hespeed*) voor de Chafeets Chaim - die Koheen was - heeft Rabbi Jechezkeel Abramski gezegd:

Toen hij kwam naar zijn werk - toen hij zijn boeken ging schrijven, de Misjna beroera e.a. - toen hebben wij zijn stem gehoord, nu dat hij sterft blijven we zijn stem horen, zodat hij niet - echt - sterft.

Zolang de klanken van de Koheen Gadol gehoord worden, leeft hij nog. En dit staat symbool voor het hele Joodse volk.